

Val a dir

Vet aquí una frase ben genuïna i ben útil, que importa de tenir en compte: *val a dir*. El Diccionari Fabra, a l'article "valer", la defineix per mitjà d'una frase de sentit equivalent, *s'ha de convenir*. (En les actuals edicions del Diccionari Fabra, a causa d'una errada tipogràfica, *val a dir* és escrit en lletra rodona en lloc de cursiva, amb què apareix no com una frase a definir, sinó com una definició). I il·lustra el seu ús amb l'exemple següent: *Val a dir que si li ho deixes no t'ho tornarà*. És clar, però, que aquest exemple s'ha d'entendre inserit en un context més ampli. Volem dir, que seria propi de formular l'afirmació que s'hi expressa després d'haver-se parlat, per exemple, de la conveniència o de la possibilitat de deixar alguna cosa a algú, car *val a dir* té un cert valor adversatiu, d'oposició —si es vol, molt atenuada— a l'que s'ha dit anteriorment. Per això, sens dubte, la Gran Enciclopèdia Catalana prescindeix de la definició del Fabra i en proposa una altra que ens sembla, certament, més afinada: "expressió amb la qual hom introdueix una observació al que acaba d'ésser dit". I, en conseqüència amb la definició, s'indica l'exemple: *Ho fa sense cobrar: val a dir que la feina és interessant*.

En les publicacions actuals trobem sovint usada l'expressió *val a dir*, i, en algun cas, gosaríem dir que fins i tot amb una certa tendència a l'abús. Així, en una obra científica recentment editada, apareix unes quantes dotzenes de vegades, cosa que no deixa de sorprendre el lector. És clar que és lícit que cada autor s'hagi avesat a uns determinats recursos d'expressió, que ha triat conscientment o inconscientment, i que l'ús reiterat d'una frase com *val a dir* es pot interpretar com el signe d'una conseqüència o il·lació lògica en l'exposició de les idees, que així s'encadenen les unes amb les altres, però certs paràgrafs iniciats amb *val a dir*, que no es veu que modifiquin el que s'ha dit anteriorment, permeten potser parlar de l'ús abusiu d'aquesta expressió.

Normalment, com hem vist en els exemples transcrits, *val a dir* es construeix amb una subordinada completiva, introduïda amb la conjunció *que*. Aquesta subordinada es pot reduir al pronom neutre *ho*: el conjunt *val a dir-ho*, aleshores, funciona com un adverbí conjuncional (amb el mateix valor que *això sí*), que admet, essent un terme incís, una col·locació força lliure: *Ho fa sense cobrar: la feina, val a dir-ho, és interessant*.

Albert Jané